

ЛИСТИ ВІД ДОБРОЇ ЛЮДИНИ

Упорядник о. Ігор Цар

Львів 2022

У 1946 році в селі Лука-Врублівецька на Дністрі, біля Камінця-Подільського, археологи знайшли 50 крем'яних виробів української людини, яка жила там 300 тисяч років до народження Ісуса Христа. А я знайшов на старій мапі, що Камінець – це давня українська назва міста. Тому пропоную чергову книжечку, щоб люди думали про вічність і де буде їхня душа після смерті – в небі чи в пеклі. З цим жартувати не можна. Треба вірити в Бога і спішити робити добро, поки сонце світить.

У 1995 році в місті Камінці, де я був парохом храму святого священномученика Йосафата, до мене зателефонувала пані Ірина Моселіані (17.07.1940-10.04.2020). Вона була інвалід першої групи і попросила мене відвідати Ігоря Сосну, який потрапив у біду і став інвалідом. Я пішов до нього, і він різко змінив своє життя – став твердим християнином, одружився, має сина Ігоря і дуже багато молиться, щотижня сповідається та причащається. Це рідкісний чоловік і я щасливий, що ми з ним дружимо словом і ділом по нинішній день.

Пані Галина Вишневська (5.03.1923-15.05.2013) – це мама Ірини. Вона мала сильну віру в Бога і завдяки цьому змогла гідно перейти через всі бурі життя. Це чудо від Бога, що вони обидві так довго прожили у таких терпіннях. Пані Галина приходила до нашого храму слухати мої проповіді. Вона малювала гарні картини і була дуже культурною людиною.

У 2012 році я приїхав до них, розказав про віднову у Святому Дусі, помолився за них іншими мовами, і Господь зцілив пані Галину. Як вона тішилася! І відразу, у такому віці, стала харизматом. От що робить щире серце! А інші до кінця світу будуть протистояти Віднові у Святому Дусі і досліджувати, куди в них шарики крутяться...

Вірю, що пані Галина та Ірина є в небі і своїми молитвами заступаються за нас перед Господом. Дякую Богові за ту доброту і любов, яка була між нами весь цей час. Дивно, що я стільки років зберігав ці листи, а тепер прийшов час їх видрукувати на славу Божу, на честь Марії, на спасіння нам і рідній Україні!

о. Ігор Цар

Слава Ісусу Христу!

І Дорогий наш отче Ігорю! Так нам добре знати, що Ви є у Львові, а не деінде. Але найліпше було би, щоб Ви були в Камінці, і всі ми могли з Вами спілкуватись. Як дивно є, що ми, люди, прив'язуємось до собі подібних, до місця, до речей. І коли через обставини втрачаємо щось дуже дороге, то відчуваємо пустку, тугу і смуток з домішком розчарування, бо відібрали нам ніби частину нас самих. Наївно думали, заспокоюючи себе, що то назавжди наше, вірячи в облуду своїх бажань. Нічого постійного, нічого сталого і певного нема в цьому світі, лише Бог завжди той самий, завжди з нами, незмінно і вірно. Ми лише цього не бачимо, не задумуємось над цим, бо більш прив'язані до земного. Всі можуть залишити нас: батьки, діти, друзі, лише Господь, вдень і вночі стоїть на чатах, кого зцілити, кого врятувати від вічних мук, а кого просто вести по життю своїми Божими дорогами. Ми дуже просимо Господа, щоби перше і третє дійшло до неба і збулась та Ваша земна мета – служити Богу і людям. Хочемо, щоби здоров'я і сила прибули до Вас з першими подихами весни, з промінням весняного сонця. Бережіть себе, просимо!

Всі згадують Вас і запитують про Вас. Ця старша пані Емілія Гаврилівна Паршукова, що була в невідповідній сукні і тому не могла залишитись на обіді, коли Ви мали бути в нас, дуже шанує Вас і молиться постійно. Вона завжди запитує, що крім молитви може зробити для Вас. Я відповідаю, що це найкраще, що вона робить. Їй 77 років і вона є хвора, але має велику ласку від Бога – багато молиться!

Тамара Базишин (п. Тома) на роботі в себе розповідає про Вас цій Наді-медсестрі байки: про те, як Вам добре є у Львові і т.д. Я питаю, нащо вона фантазує, а вона каже, що Надя сердиться, коли Вам добре і тому допікає їй. Надя випитує

за Вас в надії почути, як Вам зле. Тамара просить передати вам вітання.

Гапуся (Таня Боднарчук) постить і приносить себе в жертву за Вас, щоби сталося, як всі хочуть. Я знаю, що як всі хочуть, не буде, а буде, як Бог звелить. Вона дуже бліденька і худа зробилася, сумна і задумана після Вашого від'їзду та смерті діда, Володимира Цісаря. Він колись переїхав сюди жити з села Лисець Дунаївецького району. Там і Таня народилася. А її тато Борис походить з села Дерев'яне біля Камінця. А ще вона мала видіння, це справжнє диво! Їй спухла стопа і сильно боліла. Не знала, що робити. Вночі Ви їй приснилися і поблагословили стопу. Зранку Таня проснулася, а нога здорова!

Наталя, дочка покійної Лариси Созанської, завжди запитує про Вас і дуже тепло й гарно згадує. Ляна – Олена Федорів теж часто говорить про Вас і хоче чути більше, ніж я можу сказати. Тільки що розмовляла з нею. Вона мріє про поїздки до Львова і хоче взяти донечок Вікторію та Маринку на сповідь. Просить передати, що завжди молиться за Вас і просить в Бога всіх ласк!

Наш дорогий отче! Я писала би до Вас багато і довго, але не хочу докучати. Прошу пробачити мій жахливий почерк, бо руки болять, не слухаються. Посилаємо Вам вирізку з «Подлянина», обведену – для сміху, а другу, не обведену – для сліз. Яка перспектива для нашого Камінця! Що ж то люди так полюбили гріх, що Бога викреслили з життя? Знаєте, слів нема на такі речі, тільки молитва дає силу заспокоєння. Пані Люся Сікрідова день і ніч плаче за Вами, переказує вітання, просить молитви. А ми просимо Бога за Вас! Прошу (мама благає), бережіть себе! Цілуємо руки отця!

14 лютого 1997 р. Б.

Завжди Ваші – Галина, Ірина

Слава Ісусу Христу!

2 Дорогий наш рідний отче! Чим далше день Вашого від'їзду з Камінця, тим сумніше стає на душі і закрадається сумнів: а чи восторжествує правда? Чи скрушіють серця і прозріють очі в тих, що є твердими у своїх нелюдських твердженнях? Але зразу приходить думка: то є Божа справа і тільки Він розсудить. Молимося за все, що пов'язане з Вами.

Дуже тепло стало на серці, коли ми обідали за святковим столом і прийшло до нас Ваше благословіння! А перед тим, як їсти, всі ми помолилися і випили свяченої води, яку Ви освятили ще на Водохреща. Як добре, що є телефон, як добре, що ми можемо почути Ваш теплий голос, голос доброї та лагідної сестрички Тетяни Данчило, яку теж мучать над всяку міру. Толик Левковський плакав, як дитина, після розмови зі сестрою і з Вами. Ми з мамою надзвичайно вдячні, що Ви, дорогий наш отче, дарували і даруєте нам стільки сердечного тепла, стільки ласки, нам негідним! Ми так щиро хотіли хоч чим-небудь допомогти, хоч якось трошки додати своєї мізерної лепти для полегшення Вашого непосильного тягара, але Ви завжди віддячували сторицею і то для нас є сумним. Нічим, ніколи ми не вміли допомогти Вам, коли Ви були тут, а тепер, коли ми розділені простором, тим більше. Всі згадують Вас і питають постійно. Пані Емілія, що не мала відповідної сукні для знайомства, теж дуже молиться за Вас. Вона ніколи не говорить, що хтось зле поступив. Завжди каже, що він ще повністю не розкрив своєї доброти. Сумуємо за Вами дуже та й всі наші друзі...

А Вам шле добрі побажання лікар Микола Терентійович Рибак, який пройнявся до Вас повагою. Просив передати, щоб Ви дуже серйозно віднеслись до свого здоров'я. Вітання і добрі побажання від о. Ришарда Карапуди.

Я дуже вдячна за книжечку Андрія Шулиги, він мужній і в нас є знайомі, подібні до нього. Сестра Тетяна знає одного з них і провідувала його завжди. Збірочку передала Василеві Гриневичу через Таню. Вона сьогодні була в нас, а завтра має йти до п. Людмили і до нього. Отче, він страшенно за Вами скучає, як і ми всі.

Хочу Вас трошки розвеселити одним з багатьох моментів засідань Верховної Ради. На трибуні Володимир Яворівський розповідає про невиплату зарплати, пенсій, стипендій. Коли він закінчив, Ткаченко подає коментар: «Не надо було валять Советській Союз і тогда було би всьо на місті!» Прошу звернути увагу на мову, сама чула це.

На Великдень було дуже багато людей і хоч мама була слаба, все одно пішла на Службу Божу. Тепер зовсім зле їй, має дуже сильну простуду, лиш Ваші молитви тримають її і нас всіх. На третій день свят була в нас сестра Клементина, бенедиктинка, я її дуже люблю. Розповідала, що в Камінці багато безбожників. Жахливі речі робляться. Гине світ, людство з якоюсь самовбивчою насолодою женеться в пекельну прірву, а Господь всемілостиво терпить це все.

Знаєте, отче, дуже часто, розмовляючи з Богом, відчуваю якесь піднесення або надзвичайний спокій, і кажу тоді: «Боже, як мені добре з Тобою! І що мені до тої суєти, як Ти є над усім!» Відчуваю спокій і ніби фізично, в якомусь дивному стані чую поруч себе надприродну силу. Я надзвичайно люблю цей стан, то є справжнє диво і дар для мене, негідної грішниці. Скільки доброго, чудового дарує мені наш Господь кожен день, а я часто того не помічала. На превеликий жаль!

Дуже часто згадуємо наше перебування в Голоскові, Ваші дорогі відвідини. Кожен раз було дуже сумно нам, коли Ви зникали в темній алейці парку, а ми з мамою усвідомлювали,

що якийсь раз буде останнім. Але і радості багато від тих спогадів, бо старі дерева чули Ваші чудові пісні і взагалі пісні України, які ми з дитинства всі дуже любимо. Згадуємо, як сонечко сідало, як тьмяніли кольори неповторної природи, як стишували свій спів пташки. А найбільше ми любили захід сонця, коли природа завмирала на вечірню молитву і якась неповторна благодать спускалась на землю і сповивала все довкола. Ми дуже любимо природу, хоч мало з нею доводиться спілкуватись. Навіть це чудо Боже, що бачимо з вікон нашої квартири, гілочки дерев з набубнявілими бруньками на тлі весняного, голубого неба – радість для нас з мамою.

Марічка Косарчин була в нас з Наталею Шкварською, яка нам дуже сподобалась. А в п'ятницю Марічка принесла газету «Українське слово», де надрукували статтю Лесі Генералюк про Ваше подвижництво.

Дорогий наш отче! Ви напевно ледь живі від читання цієї драпанини, але ще попрошу для пані Ніни Діновської (від Володимира Волощука) підписати Вашу знімку. Замість Волощука «Будмеханізацію» очолює вже інший. Всі щиро здоровлять Вас і віддають Божій опіці. Будьте з Богом!

2 квітня 1997 р. Б. З любов'ю і вдячністю – Галина, Ірина

Слава Ісусу Христу!

З Дорогий наш отче! Тільки що Марічка сказала, що дівчата їдуть, то спішу хоч пару рядочків надрапати, але матеріалу до опису дуже багато, а можливостей мало. Дівчата багато чого Вам наоповідають про справи нових діячів. Ой, як то все страшно виглядає!

Дуже цікаві ті газети, що Ви передали, щиро вдячна за них. Вашу замітку про Грушівське чудо ми читали з великим захопленням, дійсно – свідчення великої віри, і це говорить про те, що віра ніколи не вмере!

Дзвонила пані Людмила і плакала. Збирається написати Вам відповідь, бо надзвичайно тішилась листом, згадувала Вас і сестру Тетяну. Цього року, ближче до зими, відкривається в Камінці інтернат для одиноких людей. Я про це сказала п. Люсі і дала їй номер телефону. Вже її поставили на облік, може їй Бог дасть там влаштуватись, то було би для неї добре, бо в хаті біда. А з пані Ніною проблема, бо має страшні болі в області шлунку, ходила до лікарів, ніхто нічого не знає. То вчора змовили вервицю за неї і вона молилася до Матінки Божої. Слава Богу, ніч спала, а тепер йде до лікаря. Просила передати подяку і вітання, все Вас так тепло згадує! Вона дуже вдячна Вам за шлюб, сповідь і все добре, що було зроблене для неї.

В п. Томи бойовий настрій. Просить вітати Вас. Син поїхав на зарібки в Австрію, вже дзвонив і писав. Не може собі усвідомити, що в людей може бути такий високий рівень життя, і що люди вміють так наполегливо працювати. Він працює в хазяїна біля корів, йому подобається.

В нашої Супер-Галини Левковської великі проблеми з сином, бо не хоче вчитись. Вона мріє поїхати до Львова і побути з Вами. Мріє виїхати до Бучечі (так там колись казали), коли і Ви будете мати там свою парафію. Ми з Марічкою теж збираємось, а решта, як хоче! Будемо собі створювати новий осередок новоприбулих бучачан з Камінця.

Знаєте, дорогий отче, часом мене давить розпач, хоч священники кажуть молитись. Я то розумію і молюсь постійно, але і за стіною, і за вікном така брудна лайка, такі крики, такий жах люди викидають з себе, зі свого рота, що часом нерви просто не витримують.

Про милість Божу. Недавно я дивилась концерт, де виступав німецький співак Квасцтоффт. В дуже маленькому, дуже покаліченому тілі напрочуд сильний дух і невимовно

прекрасний голос! Це дар від Бога і причина для роздумів тим, хто вмів думати. Вони в квітні гастролювали в Києві, на концерті була присутня вся еліта. Марчук витирав сльози, він все буває на концертах класичної музики.

Через пару днів – літо. Ми зичимо, щоби воно було для Вас теплим і добрим. Божих щедрот, сили духа і здоров'я Вам! Пані Емілія дуже ревно молиться за Вас. Всі шлють вітання і всі пам'ятають. Ляна ще має крила і літає на них! Ми з мамою цілуємо Ваші добрі руки і зболену голівку. Просимо себе пильнувати від злого! Прошу вітати батьків.

Травень 1997 р. Б.

З любов'ю до Вас – Ірина з мамою

Слава Ісусу Христу!

4 Дорогий наш отче! Чуємось з Вами досить часто, але бачились дуже давно. Кожен раз, коли хтось повертається від Вас, то ніби привозить частинку Вас самого. Вчора, коли ми всі, сидючи при столі, почали співати Вашу пісню, сталося маленьке чудо, і всі ми чули далекий Ваш голос, який звучав зовсім поруч. Всім було радісно, що Ви відгукнулись на наш спів, і дуже сумно, бо Ваш голос линув з телефонної трубки. Багато чого хотіли сказати, а з того всього мама надрапала Вам пару слів на коробці з цукерками.

Сікрідова чекає від Вас і від сестри Тетяни листа. Мені дуже жаль її, але молимося за неї, бо це найкращий спосіб рятувати душі. А ось Василь Гриневич має добру віру, жертвує свої терпіння душам в чистилищі і так дає собі раду в своїй дуже складній ситуації. Йому на футболі зламали хребет, але він зробився сильним і знає все, що на світі робиться. Має гарних дітей – Олю і Дмитрика. То його розрада у житті. Добре, що Ви його підтримуєте. Його тітка Валя Поважна, яку Ви колись вінчали з її прекрасним чоловіком Віктором, просила передати Вам щире вітання.

Вчора нам було дуже гарно в товаристві громади. Які славні, милі і порядні люди принесли в нашу хату свою щирість і шану, даруючи нам, негідним, доброту свого серця. А Микола! Такі речі говорив мені, порохнявому пню, що за душу брало! Гарні, прекрасні у Вас друзі, отче, але вороги теж є. Нічого, Бог дасть раду їм і кожен з них вже заслужив собі місце. Я дуже була зворушена словами Миколи, і ще раз дякую Вам і йому за доброту та увагу до мене негідної, бо я є грішниця, яка не вміла використати тої ласки, яку щедрою мірою дарував мені все милостивий Бог.

Скільки часу змарновано на пусте! Тепер треба поспішати, щоби хоч ще когось рятувати, бо я розумію, а вони ще ні. Не хочу, дуже боюся бути фарисеем, хочу бути митарем. Про плинність часу нагадує не тільки день народження, пора року, годинник, але і виноградна гілочка за вікном, з вусика якої спливали краплини дощу-часу. Як у Вашій пісні: «Роки за роками минають швиденько». Завершую свого шкарадного листа словами: нехай милосердний Бог опікується Вами і у Вашій особі всією УГКЦ! Цілуємо Ваші добрі руки.

18 липня 1997 р. Б.

Завжди з Вами – Ірина з мамою

Слава Ісусу Христу!

5 «Бог сам засуджує і карає тих, хто Його образив, тому що тільки Він суддя у всьому, що Його стосується. Це було б несправедливо, якби Він не був вмістилищем істини і справедливості, тобто – Богом». Французький філософ, дипломат, вчений – Жан де Лабрюєр (1645-1696).

Дорогий наш отче! Нарешті нашкрабала трошки висловів, може хоч 1-2 згодяться Вам. Писати мені важко, ніхто з дівчат мені не допоміг, а переписувати на чисто рука не витримає, то прошу не гніватись за неохайність. Про подячну

молитву за національність і про Боже Провидіння напишу іншим разом, бо голова ще дуже зле працює.

Відчуваємо наближення осені і трошки сумуємо за літом, бо не бачили, не було можливості побувати на природі. Дзвонили нам, що можливо дадуть путівки інвалідам з 20 вересня по 5 жовтня. Це дуже малий термін, але свіже повітря і краса Поділля теж роблять свою добру справу і за цей короткий час. Як було би добре, якби Ви відпочили в тиші серед добрих і прихильних до Вас людей! Ми з мамою постійно думаємо про всі ті негаразди, які переслідують Вас. Надіємось, що Бог випробовує Вас, як приклад для лівих і для правих, та все повернеться на добре. Мама і я цілуємо Ваші руки, а всі решта вітають. Будьте з Богом!

20 серпня 1997 р. Б.

В думках з Вами – Ірина

Слава Ісусу Христу!

6 Дорогий наш отче! Найбагатший час – минулий, найзагадковіший – майбутній, найвідповідальніший – сучасний. Подумки написала Вам десятки листів, а в дійсності – ні одного, бо писати мені все важче, руки не слухають і тиск заважає. Слава Богу, що дуже талановита людина придумала телефон, і ми маємо щастя чути Ваш голос часто! Ми любимо згадувати той час, коли всі збирались за нашим скромним столом, молились і їли солено-перчений борщ чи пісню бульбу. Минуло два тижні, як ми знов були з Вами, згадуємо і порівнюємо з вітром, який пройшов по верхівках дерев і все затихло знов на якийсь час. На який? Бог один знає...

Молимося за Вас і всі справи, що стосуються греко-католицької церкви, громади, ворогів, щоби навернулись. Знаєте, нам здається, що вирішиться все по-Божому, а не як людям заманеться. Спогади якось тримають і ведуть до

надії, а надія підкріплює серце. Ми дуже раді, що сьогодні п. Оленка прийшла і принесла ті папери, що Микола передавав. Слава Богу!

Вже на другий раз може більше напишу, а зараз вже буду закінчувати. Ми завжди хочемо спілкуватись з Вами, а коли воно буде? Цілуємо Ваші руки і віддаємо Божій опіці!

21 листопада 1997 р.Б. З глибокою повагою – Ірина з мамою

Слава Ісусу Христу!

7 Дорогий наш отче! Вчора ми так тішились Вашим чудо-листом і ще раз дякували Творцеві за Його мудрість у всіх діяннях! Було б дуже шкода, якби ми не пізнали Вас. Бог на все має Свій незбагнений план, і я переконана в тому, що нам не треба знати наперед, а лиш просити Бога, щоби Він милостиво допоміг переносити все, що випадає в житті. Скоро вже рік, як переносимо розлуку з Вами, а здавалось би, що тут такого? Ось люди залишилися без церкви, служби, науки, поради, без пастиря! А в нас є, дякувати Богу, костел, сповідь, священники. Чому ж і нам з мамою так сумно і цій п. Емілії, що не була відповідно вбрана для знайомства з Вами?

Бо на наше людське розуміння сталась велика несправедливість, кривда, що Вас вирвали звідси, але з людських сердець ніхто Вас не зуміє вирвати. А тепер, як послухасш, які на правду чуда вдається робити Вам з людськими душами в тюрмі за допомогою всемилостивого Бога і скількох врятувати від вічної погибелі, то і ця розлука вже не здається такою жорстокою і безглуздою.

Раз Господь це допустив, незважаючи на всі листи, прохання, поїздки людей, в тому є вищий план на слугу Божого о. Ігоря. І випробування для людей, і що хто хоче, нехай каже, але люди, парафіяни, по-геройськи себе поводять. Йдуть

до хреста біля каплички, яку Ви разом з ними збудували, і моляться. Часто стоять під дощем, вітром, морозом і жарким сонцем, а здоров'я в багатьох нема. Це є жертовність і мужність, витримка і віра в ідею справедливості! Те, що Ви, отче, є дуже нетерплячі в малому, то не є великою бідою, просто ця риса багато шкоди наробила Вам в житті. А у великому Бог дав Вам багато терпіння і Ви є взірцем цього, другий би не витримав! Як подумаю, що люди в тюрмі, які не хотіли запросити Бога в свою душу, а після Вашої проповіді запрагнули охреститись, то цей рік вартує тих сліз, страждань і нервів задля спасіння душ тих бідних людей.

Пишу цього листа через день. Позавчора і вчора мені було дуже зле, а сьогодні зранку був наш священник і якось так добре зробилось після Святого Причастя, що сиджу і пишу, дуже тішуся. Малесенька частинка Божого хліба, яка містить в собі величезну силу відродження душі й тіла.

Знаєте, отче, мені постійно сумно з тої причини, що багато людей є пригніченими, неспокійними, перестрашеними і не бачать ніякої радості в цьому житті. А якщо можуть щось робити, то у своє задоволення чи ради грошей, на славу Божу не багато хто хоче робити. А я так часто відчуваю в собі силу Божу! То я, грішна з грішних, а що ж відчували святі?

Дорогий наш отче! Кожного дня ми завжди просимо Бога за Вас і бажаємо Вам добра, та в День народження ми будемо відмовляти особливу молитву за Вас! Все згадуємо той день, коли Ви зайшли в нашу хату вперше з дорогою сестрою Тетяною. То дивовижна людина, справжня слуга Божа! Люди так добре згадують її, всі помітили, що лиш її забрали з Камінця, почались неприємності великого масштабу. Вона була, як берегиня церкви св. Йосафата, для всіх мала миску зупи, добре слово, спішила допомогти всім. Пані Людмила все ще плаче за Вами, за нею, за допомогою, яку Ви їй надавали.

Заспокоюю її, як можу, але це нелегко дається, часом з нею важко спілкуватись. Волію стати жертвою невдячності, ніж відмовити в допомозі потребуючому.

Вам підписала поздоровлення і передає малу шоколадку Валя, а Оленка-Ляна дуже засмучена, не знаю чому. Просить передати щирі вітання до Дня народження. Ще багато хочу писати, але вже відкладу на інший раз, а тепер поручаю Вас опіці Божій і цілую Ваші добрі руки, які стільки людей врятували від падіння у прірву. Нехай Господь дає силу рукам, а головне – духові!

13 грудня 1997 р.Б. З великою любов'ю – недостойна Ірина

Слава Ісусу Христу!

8 Дорогий наш отче! Я теж приєднуюся до тих побажань, які, як в'язанку квітів, з нагоди Вашого Дня народження, посилають всі ті, хто тут залишився з доброю пам'яттю про Вас. Отче, прошу прийняти мої найщиріші, найсердечніші вітання і побажання, щоб Ви з Божою ласкою мали силу йти далі життєвим шляхом і вели за собою людей до найвищої Правди. Нам теж здається, що Ви є десь недалеко від нас і це напевно тому, що Ваші і наші молитви зустрічаються по дорозі до неба. Здоров'я Вам і сили! З великою пошаною цілую Ваші добрі руки.

16 грудня 1997 р.Б. З любов'ю до Вас – Галина

Слава Ісусу Христу!

9 Дорогий наш отче! В думках вже стільки листів Вам пишемо, що не знаємо, коли Ви те все маєте перечитати, а насправді – це щодня майже неможливо зробити, бо навіть писати часом є недосяжною мрією. Чомусь руки і голова не хочуть служити, як минулого року, але ще трохи, 1-2 дні на тиждень щось ніби краще буває і тоді вдається зробити за-

плановане. В мене виявили сильну алергію на багато харчових продуктів і це робить свою чорну справу на організмі. Дякувати Богу, на Різдвяні свята самі все зробили, що могли, бо бідна Галинка була слаба, а збиралась нам багато допомогти. Але вже свята минули і будні знову вишикувались в ряд аж до Великодня. Дай Боже всім дочекатися при кращому самопочутті, ніж сьогодні.

Люди завжди чимось невдоволені, хоч мають інтелект, який використовують проти Творця. Я молюсь і думаю, чи багато людей пам'ятає, що Господь просив молитись, аби це не сталось взимку і в суботу, бо тоді буде значно жакливіше, ніж в інший час. Господь жаліє нас і тут, попереджуючи про загрозу і даючи пораду: Моліться! Не перестаю дивуватись безмежному милосердю Господа.

А на землі панує хаос, злоба, заздрість. Першу і четверту Заповіді не хочуть виконувати, про решту мови нема. І дуже мені сумно, отче, душа постійно плаче, а тих сліз, крім Бога, не бачить ніхто. Постійні лайки, сварки, люди не вміють спілкуватись, замість вдячності ставлять вимоги одне до одного. Ми з мамою думаємо, що ж бідні священники переживають, бо постійно бачать і чують цей жах! Молимося, щоби справжні священники ставали ще досконалішими, а несправжні навернулись.

Галя зробила знімки з Бучача і принесла нам показати. Серце защеміло від споглядання тих місць, де пройшов шмат нашого життя. Мої дитячі роки в Бучачі – це найкращі спогади минулого. Камінець для мене не мав того значення. Кожен раз, заглиблюючись думками в минуле, згадуємо кожен камінчик, кущ, деревце і мандруємо серед того чарівного часу, але реальність повертає нас в Камінець!

Ми з мамою весь час відчуваємо Вашу присутність через розмови про Вас, через спілкування з людьми, що ходили до

церкви, і викристалізувався образ кожного. Видно, хто що вартує. Є люди, віддані церкві, справі, а є барабани, які вміло грають роль і це сумно, страшно і дуже небезпечно, що їм довіряють. Великий Шекспір сказав: «Гримить лиш те, що пусте всередині». Головний свідок – Господь, і все таємне стане явним, а тепер лиш гаряча молитва за їх навернення може допомогти. Але найстрашніше – це зрада?

Отче, дорога нам людино! Ми просимо Бога щоденно за Вас, за всі Ваші справи, за Ваших рідних! Як я тішуся, що Ви вже, здається, помирилися з батьками, це для мене величезна радість, бо я молилася за те! Ми поручаємо Вас опіці Божій і хоч дуже рідко пишемо, та весь час з Вами. Відстань не грає ролі, коли серця повняться любов'ю. Цілуємо руки отця. Залишайтеся всі з Богом!

23 січня 1998 р.Б.

З любов'ю і пошаною – Галина, Ірина

Слава Ісусу Христу!

10 Дорогий наш отче! Вже цілих три місяці не писала Вам, хоч весь час ми з Вами в молитві, розмові, спогадах. Живемо надією на зустріч, може тоді зможемо наговоритись? Просимо Бога, щоби ця радісна подія обов'язково відбулась, всі чекаємо, всі дуже хочемо спілкування з нашим другом! Стільки маємо сказати Вам, що половину забудемо...

Отримали ми листа від сестри Анни Фалькевич – урсулянки, худенької, в окулярах, пам'ятаєте? Вона зараз у Дніпрі. Пише, що у місті більше як два мільйони населення і вже нараховується 200 католиків, а ще два роки тому було лише 60 осіб. Люди дуже горнутья, а бездомні діти особливо. Діти-наркомани, токсикомани їдять в них, отримуючи і духовну поживу. Вони приходять помитися, сестри надають їм медичну допомогу, але перш за все вони хочуть чути слово Боже! Сестра по телефону розповідала, що діти приходять,

вклякають в каплиці на коліна перед вівтарем, де Спаситель і кажуть: «Дорогий Ісусе! Я більше не хочу бути грішником, не хочу колотися, курити, нюхати. Я хочу бути добрим і Тебе любити. Поможи мені, будь ласка, Ісусе! Якщо Ти не допоможеш, то мені ніхто не допоможе. Любий Ісусе, я дуже нещасний, а тому прошу Тебе, допоможи мені!»

Такі і подібні молитви кожен раз чують сестри, без сліз неможливо це слухати. Хіба ці слова дитячих молитов не кращі від тих канонічних молитов, що надруковані у молитовниках? Навертаються євреї, люди похилого віку хрестяться, беруть шлюб. Йде праця в жахливих умовах, але так і треба, бо здоровий лікаря не потребує. Лише сумно і прикро, що йде страшний спротив зі сторони комуняків. Дуже шкода, що РУХ розколовся, бо втративши величезний шанс, не змогли використати його, а тепер може статись непоправне, якщо комуняки візьмуть реванш. Вони вже не криються з погрозами, але на все воля Божа.

Вже рік тому пані Марії фон Павельц-Вольф з Німеччини зробили тяжку операцію (третю), поміняли суглоб в бедрі. Цю операцію роблять раз у 10 років, бо суглоб з пластмаси і з часом вона кришиться, потребуючи заміни. Вона вже ходить, я запитувала в пані Раїси Павлюкович. Пані Марія дуже багато років помагає для Камінця. Теж цікаво, що вона кожного разу, як їде через Львів, то зустрічається з Вами. Хоче, щоб її рідні та знайомі пізнали Вас і почули, як Ви живете і що робите для Бога й України.

Наша головна продовжує свою активну діяльність, агітуючи за комуністів, вміє грати на публіку. Якось вона по телефону сказала мені, що сповідь буде тільки перед Богом. Роздивитись таких людей дуже важко, їм вірять, до них прислухаються, на те вони й належать до партії безбожників. Нещасний народ, який йде слідом за сліпими поводитрями.

У Верховній Раді величезна купа вар'ятів маніпулює народом, а народ сидить у човні і чекає, поки човен перевернуть і всі підуть на дно!

Вчора наш священник передав нам мішок картоплі і ми зможемо з кимось поділитись. Вже не один раз він привозив, але такої смачної, як була з Голландії, ми ще не їли. Шкода, що в нас вона не прижилась, бо щось їй не сподобалось. Може комуняки?

Як мені шкода людей, які роблять вигляд, що вірять, прикриваючись іменем Господнім. Отче, як мене болить це все, часом таке щось в душі пече, що ні дихнути, ні рухнутись. Беру тоді в руки образок Ісуса Милосердного, дякую за розпач, смуток і віддаюся повністю в Його Святу волю. Це так допомагає, так полегшує!

Ми трохи більше слабуємо, ніж було рік тому. Пам'ятаю, що всі наші знайомі і родичі значно старшого віку, ніж ми з мамою зараз, добре себе почували, ніколи не приймаючи ліків. А ми день без ліків не можемо прожити. Ось до чого довели нашу золоту, калинову Україну. Суцільний Чорнобиль загальний для всіх. Дуже дітей шкода. Отче, чи Ви вже читали збірку «Побійна гора» о. Василя Мендруня, ЧСВВ? То є чудо, то є вершина поезії! Я лиш два вірші чула і з них можна зробити висновок, що в Крехівському монастирі є людина, яка пише віршовані величання на честь Господа Бога!

Дорогий отче, ми тішимося неймовірно, дякуючи Богу за голубінь неба, за весну, що вже прибула до нас, за спів пташок, вже по весняному дзвінкий. Так хочеться стати одною з них і полетіти вгору, щоб розтанути в небесному просторі! Дякуємо Вам за молитви і жертви за нас, негідних, за тепло душі Вашої, що випромінюється, гріючи нас. Молимося за Вас щиро! Будьте з Богом!

21 березня 1998 р. Б. Цілуємо руки – Ваші негідні Галина, Ірина

Слава Ісусу Христу!

11 Наш дорогий отче! Як радісно було читати такі щирі рядочки з листа! Дякуємо Вам за такі добрі та гарні почуття до нас, негідних. Ми не варті тієї доброти, але люди так чудово до нас ставляться, і це зворушує та спонукає ще ревніше молитись за всіх. Тільки добрий Бог може допомогти у всіх наших життєвих тягарах, бо ми безсилі. Ваші молитви, отче, ми відчуваємо та дякуємо за них, і за Наталю, Марічку та всіх добрих нових друзів, з якими так добре спілкуватись!

А в нас вже весна, дерева почали вкриватись цвітом і зеленим листячком. Тепло цього року забарилось і люди кажуть, що мало цвіту. Оскільки я не встаю на ноги, то мама взяла в руки дзеркало, піднесла його вгору, а я побачила, як від сторони проспекту, під самим домом по траві розсіяні жовтенькі квіточки рослини, яку звуть пшеничкою і з якої варять весняну зупу. Вони так радісно дивились в небо своїми золотими очками і щиро дякували Богу за пробудження до життя!

Чомусь фізично, змалечку відчуваю єдність природи з Творцем. На природі відчуваю себе вільною, ближчою до Бога і якоюсь мудрішою. Так було з моїм дідусем і з мамою. Яюсь надзвичайно добре бути просто неба, серед дерев, чи в полі. Я думаю, що якби полеглим воякам дати можливість вибирати, де померти: в лісі, полі, чи на лікарняному ліжку, вони вибрали би перше. Коли я лежала в лікарні у Чернівцях, то нас лікував Володимир Івасюк – славний син України і мученик. Прийшлося мені дуже багато свого нікчемного життя провести в різних лікарнях, бачити багато страждань і смертей. Закінчення життя в лікарні – це особливо сумна подія. А десь на природі ніби веселіше...

Ми такі раді, що Ви були в Бучачі і бачили ту всю красу! Якби в червні-липні приїхати, то Ви забули б Камінець, Львів і свої очі. Казала Марічка, що там мають будувати церкву

в районі цукрозаводу. Дорогий отче, просимо дуже зважити на Ваш стан здоров'я. Якщо така проблема, то треба купити якесь житло і відмежуватись від батьків. Хоча Ви маєте законне право на належне Вам житло. То може Бучач підійде? Ми знаємо, що у Львові мешкання дороге, та якби не ті благочинні вчинки в Камінці, коли Ви все всім віддавали, можна було б і у Львові щось придбати.

Люди частіше їздили б до Вас, мали би церкви, оздоровлювались на могилі св. Миколая Чарнецького, про якого Ви написали свою першу книжечку. І знали би набагато більше про Україну, її справжню історію, духовність, бачили би чудові споруди, старі кам'яниці. Отче, хіба у Львові так зле?

Днями дзвонила п. Євгенія Богдан з обласного телебачення. Питалася про Вас і дослівно просила передати наступне: «Пам'ятаємо, молимося, шануємо і дуже любимо!» Має бути в Камінці, то зайде до нас і ми поговоримо. Вона вболіває за те, що сталась така несправедливість.

Дорогий отче, всі ми відчуваємо великий брак Вашої особи за столом, при розмові, але весь час відчуваємо також і незриму Вашу присутність. Молитва наша за Вас твориться завжди, і так буде, поки є ми. Просимо шанувати себе і хочемо знати, що Львів представляє отця Ігоря, а отець Ігор – місто Львів. Ще прошу потішити сумну Галину і розгублену Таню-Гапусю. Решта дають собі раду. Нарешті розмовляла з о. Христофором Кранчаком. Так про Вас розпитував, так слухав, про що я розказувала. Просив передати вітання і побажання всього найкращого. Пакет з книжечками Марічка принесла, чекатимуть Вашого розпорядження, нікуди вони не подінуться! Всі щиро вітають Вас. Хай Бог благословить всіх вас! Просимо вітати рідних. Цілуємо Ваші добрі руки.

29 квітня 1998 р. Б.

*Ваші люблячі, недостойні –
Ірина, Галина, і всі*

Слава Ісусу Христу!

12 Дорогий наш отче! Сьогодні якось із головою краще, то хочу хоч пару рядочків написати Вам. На душі тоскно як в мамі, так і в мене. З результатами виборів ми не згодні і виходить, як у пісні: Душа болить, а серце плаче. Чому так багато несвідомих людей? Чому люди полюбляють зраду, брехню, безлад, бруд, розпусту, пиятику і все, що найгірше? Чи тому, що не залишилось нічого святого в душах людей? Чи людям легше нічого не робити для душі і взагалі забути, що вона є? Кожен день у засобах масової інформації чуємо про жахливі події у світі. І що, хіба люди роблять з того висновки? Ані раз! В нас під вікнами здорові сорокарічні чоловіки цілими днями регочуть, нічого не роблять, вічно п'яні. Розбещені жінки слухають ту жахливу вульгарну мову, самі додаючи до тих в'язанок свої витвори. Я часом ледве жива від тих фольклорних колективів, а їм весело. Страшно робиться від того реготу, в пеклі мабуть таке саме.

Якось слухала з Варшави про одного священника Яна Валіцького. Ще в 1913 році його переслідували, як священника, місцеві соціалісти на чолі з атеїстом Рогером. Вони висміювали релігію і знущались з віруючих, аж раптом той Рогер тяжко захворів і не міг довго померти. Отець Ян, ще молодий на той час, кожен день довгі години ходив з вервицею і молився за спасіння душі помираючого. І сталось чудо! Рогер попросив сповіді, обливаючись сльозами, каявся і помер у Божій ласці. Отець Ян дякував Богу за цю ласку в своєму щоденнику і записав такі слова: «Добре, Господи, що Ти мене впокорив. Це говорить про велику силу молитви і жертви впокорення». Діялось це здається в Перемишлі.

Знімочку Вашу я передала Оленці-Ляні, вона дуже вдячна і просила передати Вам найкращі святкові вітання. Я їй по-

обіцяла, що передам в листівці, то вона просила поставити маленьку крапочку в куточку листівки і сказати, що то вона. Прошу добре придивитись, може впізнасте у маленькій крапочці чорні очка Ляни. Готується до весілля доньки і переживає. Вона дуже вразлива, просто хвора від того, що собі надумує непотрібне.

Всі зичать Вам здоров'я і веселих, добрих свят. Пані Емілія, що була невідповідно вдягнена для знайомства з Вами, постійно молиться за Вас. Ніна Павлівна і п. Тома завжди згадують отця Ігоря з вологою в очах. Люба Квіт з чоловіком Євгеном теж.

Дорогий отче! Ми завжди щиро молимося за Вас, Вашу працю і здоров'я, пам'ятаємо Ваші жертви і що зробили для нас з мамою. Якщо наші молитви мають якусь вартість, то все буде добре, але покладаймося на Бога і тільки на Його волю, милосердя. Дякуємо за все та просимо молитви. Лист писала за три рази, зовсім не можу писати. Будьте з Богом! Цілуємо Ваші руки.

Червень 1998 р. Б.

Завжди з Вами – Галина та Ірина

Слава Ісусу Христу!

13 Дорогий, незабутній отче! Так бракує нам Вас, Вашого голосу, теплих слів. Але що є відстань, якщо всемілостивий Бог звів нас і, даруючи надію на зустріч у вічності, об'єднує повсякчас у молитві, в спогадах. Дякуємо Богу, що Він дав нам, негідним, Себе і Вас, отче. Добре було слухати Вас, часом молитись за одним столом. Добре було бачити Вас в Голоскові і слухати Ваших пісень. Добре було, але «Так все не буде!» Цей вислів з Біблії Ви написали на храмі св. Йосафата – і це істина! Весь Камінець згадує про цей вислів і який нерозум, що «любі друзі» його здерли. Що зробимо, що змінимо? Хай Бог дасть розуму людям.

Дорогий отче, як я тоді, 18 липня, лежачи слаба, почула той прекрасний, церковний спів, то ніби ожила і багато зробила до недільного столу. А в неділю прийшла Галюня, допомогла робити канапки і т.д. Потім прийшла мама, вже всі три працювали в кухні, а потім вже й Таня з'явилась. За нею прийшов Толик, Богдан і Таня Полеві, п. Тома і один наш знайомий з жінкою. Ми всі молилися, споживали дари Божі і співали. У перервах між піснями весь час говорили про Вас. Ага, ще була пані Ніна. Коли співали Ваших пісень, то Ніна і той, незнаний Вам чоловік, плакали, а коли я читала Вашого листа до громади, що молитвою і терпінням вистояли під хрестом, то плакали всі.

Дякую Вам щиро, що і цього разу Ви були з нами. Після всього знову молитва, многая літа і па-па. Звичайно, дуже важко з мамою все це організувати, але так добре бути серед добрих людей і ще довго згадувати, хто що гарного говорив. А ще 17 ввечері прийшла п. Наталя Шкварська, посиділа і заспокоїла наші душі. Розказала про своїх синів – Юру і Сашка, про дачу в Бакоті і як її чоловік Володимир співпрацює з бджолами. А ще я згадала, що вдень приходили п. Ганя Святоха з Аллою квітникаркою і теж поздоровляли. Такі гарні квіти дарували мені, недостойній.

Алла просила передати Вам вітання, що я і роблю. На другий день, в понеділок, вже прийшла Марічка – приїхала з Бучача. Прийшли дві Люби – Вергун і Квіт. Принесли великий букет польових квітів – найкращих у світі! Прийшла ще одна жінка і ми знов згадували Вас. Люби плакали і просили передати, що моляться за Вас і вдячні, бо Ви зуміли їх змусити задуматись над життям. Чоловіки їхні в Москві, гнуть спину на москалів, але що зробиш? Система колишнього режиму дуже живуча, а діти їсти хочуть, палива на зиму треба, мусять терпіти.

В нас, починаючи з 19 липня, була страшна спека, в хаті люди вмлівали, швидко мала багато викликів. У неділю 2 серпня, після Служби Божої, пан Леонід Святоха з дружиною приїхали за нами, і ми поїхали в Старе місто. Проїхали під костелом, подивилась я на ще один храм Божий і серце стиснулось від Болю. Потім були в них, а там була Люба Вергун з чоловіком Василем і молодшою дівчинкою. Василь мені дуже сподобався, він щирий!

Ми взяли візок і п. Ганя з чоловіком Леонідом повезли мене. Ми з мамою любувались природою, красвидами і були вдячні Богу за всю красу, що Він створив для людей, за Вас, що познайомили нас з такими гарними людьми! То був чудовий момент, коли наші очі бачили перед собою далечінь, а не обшарпаний будинок навпроти! Дихали повітрям і дуже раділи життю. Дякуємо, отче!

Бідна Галя має вічну проблему з синами Дмитриком і Володею, з чоловіком Толиком, який дуже тяжко працює. Галя вишила два дуже гарних рушники на весілля Ляниної дочки Віки. Ото гарні! На днях була Ляна і приносила знімки з весілля, дуже-дуже все було гарно. Просила цілувати руки і вітати Вас.

Дзвонила я до костелу і говорила з сестрою Терезою – вона дуже освічена. Говорила з о. Христофором про символ пелікана і обоє сказали однаково. Отже, символ пелікана прийшов у християнство в перших віках, а коли саме – ніхто не досліджував. Помітивши, що пелікан годує дітей власним тілом, вискубуючи його з грудей, християни обрали цей момент символом Святого Причастя, символом жертви. Святий Тома з Аквіну написав дуже гарний гімн про це.

Завтра день народження нашої Тані маленької – Гапусі, то будемо відзначати. Щось приготуємо, прийде Галя і Марічка. Таня завтра має їхати з Галею в її село Цівківці біля Нової

Ушиці. Це буде аж ввечері, машиною, Толиків родич повезе. Таня дуже хоче подивитись, де то отець був, чим дихав, що бачив.

Біля мене стоїть букет чорнобривців у перемішку з якимись дуже гарними біло-зеленими квітками. На столі другий букет з різнокольоровими айстрами, за вікном блакитне небо, різні дерева і часом пролітають метелики. То я все думаю, чи є, чи був більший художник, більший естет, більший скульптор, більший мрійник і романтик, ніж сам Господь Бог? Та ніколи ніхто не міг придумати кращих форм, кольорів, звуків, бо сам Творець то придумав, даруючи нам безкоштовно. Бери, користуйся, насолоджуйся, будь вдячним і бережи!

Ні вдячності, ні збереження, лиш хижацьке відношення, невдоволення, цілковите знищення. Нема нічого, ні повітря, ні землі, ні води, щоби людина не зіпсувала своєю діяльністю. Від того сумно робиться, ніби розпач огортає. Боже, змилуйся над нами!

Через кілька днів свято Спаса. Ми вітаємо Вас, отче, з цим святом і від душі бажаємо Господньої ласки на кожен день Вашого подвижницького життя! Нічого Вас не питаємо, що схочете, самі нам скажете, але дуже скучили за Вами. Пам'ятають Вас всі і просять передати вітання. Постійно за Вас молимося. Цілуємо Ваші руки.

11 серпня 1998 р.Б.

Ірина з мамою

Слава Ісусу Христу!

14 Дорогий наш отче! Дуже-дуже вдячні за чудового листа, якого ми читали багато разів. Ми надзвичайно любимо читати Ваші листи. Нам здається, що ми знову разом, ділимося думками і фактично, ніякої розлуки не існує, бо в молитві і в думках ми весь час відчуваємо Вашу присутність і згадуємо різні розмови, ситуації. Чомусь найяскравіші

спогади пов'язані з селом Голосків, з освяченням хати Люби і Євгена, Днем народження грішної Ірини, авторки цього листа, всіма Вашими візитами. А коли вже дуже хочемо бачити Вас, дивимось знимки, дивимось на чудову картину, любий нам куточок Львова, здається, ніби і ми там. Дякуємо, що і цей Ваш подарунок, витончений і милий серцю весь час гріє нашу свідомість, навіює спогади. Коли я вперше дзвонила до Вас, то мені було цілком зручно, ніби зверталась до доброго, старого друга. А через пару днів Ви прийшли з незабутньою для нас всіх сестрою Тетяною. Гарною, втішною пам'яттю лунає в серці спогад про той час.

В нас справи, дякуючи Богу, не гірші, ніж в людей. Правда, хвороби не зникають, а навпаки, додаються, але Бог добрий, вислуховує наші благання і ще живемо, не скаржимося. Знаєте, отче, Бог милосердний, має постійну опіку над нами. Можна бути щасливим і у фізичній недугі, і нещасним, будучи здоровим. Нам з мамою два місяці забули дати пенсію, і в цей час до нас прийшли люди проситися на квартиру. Це донька наших далеких родичів. Ми не погодились спочатку, але вони ніде не могли знайти квартиру і нам стало шкода дівчинку, тому дали згоду. Це католицька сім'я, з Дунаївецького р-ну, дівчинка гарненька і спокійна, скромна, навчається в медучилищі. Батьки прості колгоспники, теж грошей не отримують і нам за квартиру не платять, але привозять харчі, і ми готуємо їсти на нас трьох. Всі овочі та молочні продукти Ліля привозить, а на Різдвяні свята навіть будемо мати м'ясо! Не знаю, як би ми жили, якби не Боже провидіння послало нам тих людей. Правда, сил нема на ті обіди, але треба жертву принести хоч якусь.

Завтра наші люди їдуть до Львова, будуть з Вами, з Джорджем Волтером, який 30 років ходить по світі і проповідує Христа. Дзвонила Галя і казала, що теж поїде, а ми з того

дуже раді! І ще раді, що Гапуся поїде, бо вона чудова дівчинка і дуже потребує Вашої поради та підтримки. Ми раді, що в Україні є такі діти, як вона, але їх, здається, дуже мало.

Всі моляться за Вас і згадують дуже гарно, бажають здоров'я і всього доброго, а все добре – в Бога! Пані Емілія дуже Вас любить і вітає з Днем народження! Люба з Євгеном зичать всього найкращого, п. Тома дякує Вам за молитви. Вона впала і дуже побилася, а дякуючи Вашим молитвам, не вбилася і не поламалася. Тому теж щиро вітає Вас і поручає опіці Божій! Всі потребують Вашої молитви і заступництва перед Господом. Ніна Павлівна все з вдячністю згадує свою першу сповідь – слова науки і потіхи, що Ви їй тоді говорили. Нехай Господь завжди допомагає Вам, дорогий наш отче, друже і добрий прикладе терпіння. Цілуємо Ваші руки.

1 грудня 1998 р. Б.

З пошаною – Галина, Ірина

Слава Ісусу Христу!

15 Дорогий наш отче! Знаєте, навіть не віриться, що дерева стояли в зеленому вбранні, а квіти радували своїми барвами. Тиждень тому була зимова казка, все було вкрито білим пухом, а сьогодні справді весняний день, але на очікувану весну ще треба трохи зачекати. І так довго очікували Вашого приїзду до Камінця. Не встигли натішитись, порозмовляти, а Ви вже знов далеко, але завжди поруч, бо споріднені душі ніколи не розлучаються.

Ми завжди вдячні Богу за знайомство з Вами, а Вам за те, що не нехтуєте нами, негідними, завжди приділяючи нам стільки уваги і душевного тепла! Взамін даруємо Вам лиш найщиріші почуття і молитву, а хочеться ще щось додати, та сил мало.

В нас постійно вимикають світло, але що означає світло в порівнянні з Чечнею? День і ніч думаємо про ці жахливі,

страхотливі події, благаємо Бога про милосердя для Кавказу та опам'ятання для росії. Того президента вже тримають під руки, бо він ледь стоїть, говорити не може, а погрози з рота вилітають. Та росія ніколи не перестане бути імперією зла, очевидно.

Вчора Ви дзвонили, а вже світла не було. Прийшла Марічка, то я вже з мамою раділа з Вашого чудового подарунку – зображення Папи св. Івана Павла II. І рамочка дуже гарна! Ми щиро вдячні за все! Віддала я Марічці книжечку і листи до Ляни, вона мала передати Наді Твердохліб, а тоді Надя – Нестору, бо він чомусь ніяк не збереться до нас. Певне, після розмови з нами, коли виявилось, що ми антикомуністки.

Сьогодні бачилася з Валею. Має горе, бо один з братів помер, а син, Володя став неслухняний. Валя дуже сумна, змарніла. Принесла для Вас подарунок, теплі, гарні рукавиці і дуже просила, щоб Ви в них гріли руки і нікому не віддавали.

А ще хочу Вам одну історію описати про священника з Тернопільщини. Жив з дружиною і мав двоє дівчаток-близнючок, а лікарі заборонили мати ще дітей. Жінці поклали спіраль, бо вони люди ще молоді, і гарантували безпеку. А Господь не визнав лікарських засобів і подарував їм синочка, дуже гарного і здорового. Ще раз людям наука!

Дорогий наш отче! Знаєте, є люди, які люблять, щоби їм весь час говорили про високі почуття, а я чомусь думаю, що тоді ці почуття знецінюються. То і не буду нагадувати, як ми Вас любимо і т.д., а просто в той день, 16 грудня, зранку будемо молитись за Вас, як і кожного дня, але то буде особлива молитва! Ми з Вами, отче, а Ви незримо тут, у нашій скромній, захаращеній хаті, при столі, при борщі чи зупі, бульбї чи каші. Добре нам є молитись разом! Нехай Бог допомагає Вам! Всі вітають Вас і зичать здоров'я та ласки Божої. Нехай

Матінка Божа веде по життю довгі роки. Цілуємо руки отця, будьте з Богом! Па!

13 грудня 1998 р.Б.

Ваші – Галина, Ірина

Слава Ісусу Христу!

16 Дорогий наш отче Ігоре!
Щирозадушно вітаємо з чудовою датою 40-річчя!

Зичимо, аби потік ласки Божої ніколи не висихав, щоб хрест, званий життям, не був для Вас надто тяжким, щоб люди, яким Ви так щедро даруєте своє серце, любов і душевне тепло, віддавали Вам сторицею. Сто літ, сто літ хай живе, живе нам!

16 грудня 1998 р.Б.

До згину з Вами – Галина, Ірина

Слава Ісусу Христу!

17 Дорогий отче! Цілих три дні страшенно боліла голова, і я не могла навіть думати, але вчора після Святого Причастя помало відпустило і сьогодні, дякувати Богу, краще. Я вже Вам казала, що мама привезла нового ксьондзика, бо цю дитину інакше не назвеш, то якесь чудо! Він недавно прибув до міста, а вже всі бабці залюблені в нього, всі поголовно дивуються, як ця напівдитина вміє донести до серця слово Боже, запалити вогонь любові до Нього. Яке щастя, що є такі священики!

Тепер про візит Папи. Він дійсно звертався до своєї, дорогої кожній нормальній людині, Батьківщини: «Мила земле моя!» або «Мила батьківщино моя!» В одному зі своїх виступів Папа проказав дуже сумні слова, а можливо і пророчі: «Двадцять перше століття буде або дуже релігійним, або його взагалі не буде». Прощання було дуже теплим. Президент Квасневський пальнув таку промову, що я зовсім не сподіва-

лась від нього. Взагалі, він і його сім'я (жінка і донька) вели себе дуже поштиво, а навіть побожно. Я думаю, він зрозумів, що то є бути президентом Польщі, а не членом ганебної партії. Як тільки буду мати матеріали про візит Папи, поділюсь з Вами.

Папа дійсно сказав, що вивозить з Польщі тепло сердець всіх співвітчизників, був дуже схвилюваний, навіть плакав. Тепер мама принесла з костелу «Парафіяльну газету», передаємо Вам. Про Джорджа Волтера дуже fajно, правда? Після України він помандрує до Ізраїлю з нагоди двохтисячоліття християнства. Дорогий отче, до нової (колишньої) хати нічого не спромоглися для Вас придбати, може колись розживемось на щось гарне. Але Господь Бог нехай ласкаво оберігає Вас і дає ласку спокою всюди, і у Вашій самотійній хаті повсякчасно! Ми дуже цінуємо спокій.

Прикро за доброго і милого Левка, в нього така світла душа, таке єднання з Всевишнім, а очка дивляться ніби в душу. Одне маленьке але, – якби він мав інший одяг і не ходив босий. Всі завжди запитують про Вас і моляться за Вас. Коли Ви були в Камінці, складалося враження, що Ви ніби ніде не їхали, а весь час були з нами, так нам було добре! Будьте здорові, дорогий наш отче, ми весь час з Вами в молитві! Цілуємо Ваші руки, з Богом!

10 липня 1999 р. Б.

Ваші негідні знайомі – Галина, Ірина

Христос народився! Славимо Його!

18 Дорогий отче! Ось і дожили ми з допомогою Господа нашого до 2000-го року! Дивно якимось, незрозуміло навіть для людського розуму, що було стільки релігійних течій, стільки вірувань, а правдивою, тепер вже вічною, є і буде віра християнська! І поширюється все далі, триваючи тисячоліття! Слава Богу!

Неможливість довести, що Бога нема, переконує мене в тому, що Він є. Ми є свідками надзвичайного часу. Бо всякий технічний прогрес є недосконалим, все якесь нетривке, марнотне. А над цими жалюгідними, людськими зусиллями, які слугують темним силам – предвічний, завжди милосердний, всемогутній Бог! І тільки задуматись варто: якщо мене, велику грішницю, болить душа за людську несправедливість, то навіть уявити важко мізерним розумом, що відчуває Творець Всесвіту, Отець наш? І довготерпить, і жаліє.

Вчора Марічка принесла чудеса в конверті. Ото Ваше «Дороженька моя» просто вражає! В мене є подібне в старій (ще з минулого століття) книжечці-молитовнику, і коли я це читаю, то дуже дивні почуття охоплюють мене. Справді, через ті слова сам Бог промовляє до людської душі, аби вона лиш хотіла чути. Направду, отче, Вам Господь Бог подарував вміння в словах виписувати почуття, які можуть хвилювати і примушують задуматись над життям. Дякуємо Вам!

Свята провели спокійно, слава Богу, лиш було дуже слизько, і на Новий рік я не пустила маму до костела, пам'ятаючи поламани руки. Покращала погода і мама з 2 січня знов ходить, до Домініканів. Там нові отці Пауліни, дуже подобаються всім. З колядою вже ходять, і до нас прийдуть цими днями, з радістю чекаємо!

А 2 січня прийшли до нас Галя з Толиком і Люба з Євгеном. Євген сильно змінився і схуд, але знов поїде до москалів. З ним працюють дуже гарні люди з Золочева Львівської області. Каже, що таких порядних людей ще не бачив. Вони тримаються разом. Взагалі, там люди пропадають і ніхто нікого не шукає. Можуть тяжко побити і навіть не надати медичної допомоги. Один чоловік поїхав вісім місяців тому і пропав. Ось такі жахливі справи, а люди їдуть, шукаючи куска хліба, на поневір'яння, приниження і знущання.

Валя забігала нині до нас і розповідала, яка була добра жінка померлого брата Антона. Вона росіянка, дуже порядна. Як переїхали з Сибіру в Пітер, то він незабаром помер. Вона знайшла священника і поховала за католицьким звичаєм, все робить по-людськи. Це говорить про те, що зерно засіяне в добрий ґрунт, що нація не всіх псує.

Дорогий отче! Я хотіла би ще довго писати, але вже не можу. То вітаємо Вас з Різдом Христовим! Дуже просимо доброго Отця Небесного і Його чудесно народженого Сина про великі милості для Вас, вірного слуги Їхнього. Щоб дали Вам силу Духа Святого виконувати Їх волю на землі серед нас, грішних! Всі здоровлять Вас і шлють добрі побажання. З Богом! Цілуємо руки отця!

4 січня 2000 р.Б.

Недостойні Вашої уваги –

Галина та Ірина

Слава Ісусу Христу!

19 ...На другий день. Тільки що був о. Павел з дітьми. Поколядували, він поблагословив, помолились. Подякував за молитву, яку він відчуває на собі і сказав дуже дивні слова. Начебто зайшовши в нашу хату, він відчув Божу благодать і присутність Самого Ісуса! І ще багато добрих слів сказав, просто занадто добрих, ми того зовсім не варті. Але, можливо, щось є, бо дуже багато людей говорили про те, що їм дуже добре в нашій хаті. Який же Господь ласкавий до нас, негідних. Часом, отче, мені робиться лячно за велику любов до нас від Бога. Адже ми такі негідні, немічні, нікчемні! Цілуємо Вас. З Богом!

5 січня 2000 р.Б.

Ірина

Слава Ісусу Христу!

20 Дорогий наш отче Ігоре! Ось і минули майже всі визначні зимові свята, а ми в очікуванні Величного Свята Воскресіння Господа нашого Ісуса, в очікуванні весни, припливу сил і кращого самопочуття. Щось зовсім сил бракує, але Бог ще тримає для Свого плану. Сьогодні пташина за вікном вперше співала, що вже весна!

А як Ваші справи, чи львівські друзі не підводять? Що чути у видавництві? Не хочу питатись по телефону, бо хтось небажаний почує. Ми молимося за ту потребу, але ще треба терпіти, а може щось вже зрушилось, але Ви не кажете? Чи була сестра Тетяна? Як брат Левко? Прошу йому передати найщиріші побажання, ми дуже молимося за нього.

Дописую з дуже дивним почуттям радості, здивування і захоплення. Вчора мама пішла, як завжди, на 17.00 до костелу. Пів сьомої її ще не було, о сьомій нема, о восьмій нема, в мене руки дрижать, серце лупає в груди, але молюся і маю надію. Раптом відкрилися двері, на порозі мама, о. Алоїз Кособуцький і ще один хлопець з костела. Радість! Молитва, сповідь, Святе Причастя. Щастя, вдячність Господу за таку безмежну любов до мене, нікчеми.

«Багато хотів я писати, та не хочу писати до тебе чорним та очеретинкою, але маю надію побачити тебе незабаром» (від св. Івана). Дорогий отче! Прошу пробачення за писанину, від всіх вітання, за всіх молимося! Цілуємо руки і дуже просимо Бога про благословіння для України, для Вас.

4 лютого 2000 р. Б.

Ваші – Галина та Ірина

Слава Ісусу Христу!

21 Дорогий наш отче! Чи то нам здається, а чи справді час шалено біжить, але враження, що лиш вчора була

весна, природа пробуджувалась до життя, а очі бачать за вікном пожовкле листя на деревах і реальна осінь дає знати про себе. Все відносно в цьому світі. А ми живемо спогадами про літо, про такі дві коротенькі зустрічі з Вами і маємо надію на повтор, неодноразовий, можливо, ще і в цьому році?

Дуже давно не чули Вашого голосу, день в день хочемо сісти і написати листи Вам, сестрі Тетяні, знайомим, але все щось стає на перешкоді. Проблеми, хвороби, неприємності як не в нас, то в знайомих заповнюють час і забирають сили. Слава Богу, живемо, боремось, долаємо! Бувають дивні, непередбачені ситуації, та добрий Господь керує так, що все виходить краще, ніж ми сподівались, треба лиш цілком довіритись Йому.

Хочу Вам описати дві дивовижні історії, можна їх порівняти з поняттям – чудо. Весь час думаю про це, радію, дивуюсь і дякую Богу, що так все сталося. Перший випадок. Були в п. Томи знайомі, навіть дуже близькі. Глава сім'ї був чекістом, поховав жінку, оженився вдруге. Дожив до глибокої старості, 94 роки, хотів померти, але не міг. Кричав дикими голосами, бо хтось його мучив, приходив до нього і показувався йому. Просив Тамару дати йому смертельний укол. Вона дуже була перестрашена цим і я їй порадила, щоби намовила його та рідню на сповідь, першу сповідь у житті! Я молила Господа, аби дід погодився і щоб його родичі не були проти. І, о чудо, вони всі погодились, привезли якогось порядного священника. Він дуже довго сповідав діда, запричастив, зробив елеопомазання і сказав рідні, що через три доби, якщо не буде краще, то він помре. Дід вже пів року не спав, майже не їв, а тут заснув на цілу добу, ні разу не крикнувши. Через добу прокинувся, попросив пити, пожив ще дві доби та уві сні тихо відійшов. Родичі дуже дивувались і собі набрали охоти відвідати церкву.

А другий випадок теж цікавий. Там, де ми були, на Руських фільварках, в тої пані, де Ви з Галею приходили до нас минулого року, є сусідка через стіну, гарна молода жінка. Закінчила медичний, викладала в училищі, мала чоловіків, але не могла мати дітей, і вони її залишали один за одним. Має машину, в хаті зробила все, що необхідно для побуту, в селі батьки, вона в них одиначка. Та ось біда – онкозахворювання, тяжка операція в Києві та лічені місяці до вічності. Ця думка мене дуже засмутила і я спиталась в нашої господині, чи вона захоче висповідатись, але пані відповіла заперечно. Я наважилась подзвонити до хворої Людмили, гарно порозмовляла з нею і вона, слава Богу, погодилась. Мама привезла до неї о. Алоїза, він висповідав її і все зробив як належно. Тепер вона поєднана з Богом, молиться, має вервицю. Ось я знову переконалась, вже вкотре, у силі молитви. Чи є щось краще за молитву до Бога, за віру в Нього і спілкування з Ним!

Осінь цього року така гарна, стільки золота на деревах накидав найкращий з художників – Господь! Сьогодні один маленький золотий гість, листочок, залетів у відчинену квартиру і вилетів, ніби сказавши останнє «прощай!» Яюсь щемно зробилось на серці, ніби зовсім недавно у вікно залітали біло-рожеві пелюстки квітучих дерев, а ось знову осінь. Яюсь дивне відчуття пронизує душу – чогось втраченого і чогось набутого. І це втрачене незначне, невиразне, неконкретне. А ось набуте – значне, піднесене і все ще попереду! Як добре, що Ви у травні приїхали до Камінця і повезли людей до Києва в собор святої Софії, на Дальні печери, а потім до Канева на могилу Тараса Шевченка.

Дорогий отче! Багато хочеться ще писати, спитати, сказати, але відстань, що ділить, заважає цьому. В молитві за Вас, в думках про Вас – єднаємось. Передаємо Толиком шкарпет-

ки і дуже просимо нікому їх не віддавати, нехай вони служать Вам. Просимо себе берегти і до зустрічі з Папою в 2001 році. Отче, дзвонила сестра Тетяна, просила підтримки в молитві за хлопця Андрія, дуже-дуже хворого. А я її просила про молитву за дівчину Мар'яну. Молімось одні за других, це велика поміч. Всі передають вітання і добрі побажання, просять молитви. А ми просимо не спішити з відповіддю. Цілуємо руки, любимо і пам'ятаємо.

8 листопада 2000 р. Б.

*З глибокою вдячністю
і повагою – Галина, Ірина*

Слава Ісусу Христу!

22 Дорогий наш отче! Як хочемо поспілкуватись з Вами особисто, а не листом, та реальність не дозволяє. Коли приїхала Таня, то ми вдивлялись у неї, ніби в надії побачити Вас, але то була вона і нею ми теж тішились. Ми тут маємо щось подібне до весни: і пташки співають, і сонечко світить, і дня прибуло, і нове тисячоліття почалось, а радості мало.

Трошки про нас і новини в Камінці. Ми з мамою дуже тяжко перенесли грип, ще не можемо відійти, сил зовсім нема, робимо все через силу, але робимо! У всіх наших знайомих більш-менш все добре, хоч і не зовсім. Пані Тома казала, що Віталій Бабляк, якого Ви хрестили, вже має жінку. Пам'ятаєте Михайла Коцюбанського? Поїхав в Португалію заробляти гроші. В нього тато після важкої онкологічної операції потребує дорогих ліків. Дуже шкода, бо радіопередачі тепер такі не цікаві, що слухати не варто.

Молімось за всіх Ваших підопічних в'язнів, за хворих, за близьких, за Вас. Цей рік мав би бути кращим, але землетруси, пожежі, вибухи, вбивство Ємця (28.01.2001 р.). А те, що це вбивство, зовсім не сумніваємось! Касетні скандали

і т.д. говорить про те, що світ висить на волосині. Покараний злочинець – це приклад для всіх негідників, а невинно засуджений – це питання совісті всіх чесних людей.

В нас днями буде п. Ніна, то віднесе Волощуків книжечки. Як Ви будували храм Матері Божої Почаївської, то Володимир Данилович давав усю потрібну техніку. Хай Бог дасть йому за це небо! Всі-всі передають Вам вітання, бажають здоров'я і ласки Божої на довгі роки. Може, в літі побачимось? Прошу пробачення, отче, за невиразний лист, бо просто дуже сумно і писати важко. Левкові вітання, молимося за нього. Цілуємо Ваші руки.

11 лютого 2001 р. Б.

Завжди Ваші – Галина, Іра

Христос Воскрес! Воістинну Воскрес!

23 Дорогий наш отче! Як сьогодні гарно за вікном! Справжня весна. Ми навіть не отямили, коли зима скінчилась і дуже тішимося, що Бог дав нам ще одну весну зустріти. Я якось дуже дивно переживаю період цього посту, бо таких почуттів не пригадую. Шкода, що словами та ще й у листі не можна описати того дивного стану, який можна окреслити поняттям – близькість до Бога. Може занадто сміливо сказано, але я то сильно відчуваю майже весь час. Це чудово і захоплює, з цим якось впевнено і сильно себе почуваєш!

Раніше була якась скутість, невпевненість, зараз цього немає, ніби все перемінилось, але маю нову, дуже прикру проблему: мені дуже нудно з людьми, які годинами говорять про їжу, ціни, болячки, інші нецікаві справи. Мене тоді хапає, я відключаюсь, починаю молитись подумки, заспокоююсь і тема міняється. Весь час думаю про священників, про їх душевний стан, терпеливість, витривалість. То не кожному дано. Молю Господа за всіх вас!

Днями був наш священник, сказав, що єпископ Ян Ольшанський дуже хворий. Нічого з ліків не допомагає, але кожен ранок сидить на сповіді і є присутнім на Службі Божій. Дуже шкода, коли такі люди відходять, але що вдіємо? Згадую, як він мене, 5-річну дівчинку, хрестив і подарував два образочки. Я їх зберігаю до сьогодні, пам'ятаю, які слова сказав мені тоді. Це було 31 травня 1945 року. А в грудні його забрали...

Маму так боліли ноги, що ледь через хату могла перейти, але після різних ліків трішки краще. Мала змогу, хоч і з трудом, піти Хресним ходом до хреста, що у с. Мукша. Сьогодні слухала про користь споживання яєць, що кожен день треба з'їдати одне яйце. Розповідала про це професорка з Київського інституту біохімії людей і тварин. Вона говорила, що властивості білка мають потужну бактерицидну дію, заживляють рани і т.д. При виразках шлунка треба розбивати сире яйце виделкою у склянці і так його випивати, бо в розділеному вигляді воно для виразки немає лікувальних властивостей. А я собі думала, що Господь все так надзвичайно влаштував, що навіть куряче яйце має в собі цілющу силу. Кожнісінька річ, на наш людський погляд, зовсім проста, та їй у собі величезну мудрість Божу, яку Він нам дарував, а ми її відкинули. А що ми варті без Нього? Від хвилини зачаття до останнього подиху веде Він нас, а ми гординю свою виставляємо, думаючи, що все самі можемо.

Сьогодні дуже дощить і холодно, а пару днів тому, коли я починала цей лист, розквітли абрикоси, небо голубіло, а що вже пташки співали! Одна лиш синичка співає аж чотири різні пісні. Кожне створіння, вся природа радіє весні і дякує Богу на свій спосіб. Чудо!

Сьогодні перший день свята Воскресіння Христового і на початку листа я знала, що закінчувати буду в дні свят.

Чекаємо Вашого приїзду, може вдасться поговорити, бо є дуже багато питань, які потребують відповідей, бо у Львові добре усвідомлені в політичному аспекті.

Подивилась Службу Божу з собору св. Юра, а потім з Риму, вже з мамою. Вона прийшла з костелу, поснідали і дописую, бо Юрчик Полевий їде у вівторок, треба передати. Отримали від сестри Тетяни гарне поздоровлення і реально відчули, що нам її дуже бракує. Справжнє дитя Боже, покірне, беззахисне...

Хочемо багато знати про Вас і всі справи, але ні про що не буду запитувати, бо при Вашій зайнятості не маємо права просити відповіді на лист. Ми дуже чекаємо на зустріч, може Бог дасть, що Папа приїде в Україну, а Ви – в Камінець? Тоді п. Емілія, вже в гарній спідниці, теж приїде на зустріч з Вами. Надіємось. Дорогий отче! Просимо хоч трошки шанувати себе, молимося за Вас, пам'ятаємо і дуже любимо. Будьте з Богом! Цілуємо руки.

16 квітня 2001 р. Б.

Завжди з Вами – Галина, Ірина

Слава Ісусу Христу!

24 Дорогий отче! Ніби зовсім недавно було літо, і Ви були в нас, а вже збігають останні дні осені. Боїмося старості, хоч не впевнені, що доживемо до неї. Ми з мамою наїлись вірусу і ситі ним по горло, бо вже три тижні мама не виходить за поріг. Сили дуже мало, але боремось! Вдень щось треба приготувати їсти, бо дівчинка ще в нас до 20 грудня, а там цілий січень практики, бо в березні диплом, і ми вільні! Часом зовсім нема сили обслуговувати когось, але помолюсь і Господь дає можливість зробити те, що необхідно. Це таке щастя відчувати ласку і опіку Божу над собою, грішною! Отче, я дивуюся всьому тому, що відбувається з нами за все життя, такі чуда, такі ласки! Здається часом, що виходу нема і раптом все стає на своє місце чудовим способом.

Дописую через багато днів після того, як почала цей лист. Багато подій відбулось за цих кілька днів перерви, сталась і одна дуже сумна – смерть одного священника з Городка, дуже мученого советським режимом. Казали люди (навіть православні), що в ту ніч, коли він помер, над костелом було дуже ясне сяйво. Велика зірка, надзвичайно яскрава, пропливла по небі і загасла. Чоловіки теж бачили це диво, і люди казали, що хтось з духовенства помер.

В мами розвинулась катаракта і ще якась біда, а я одним оком трохи бачу, тому читаю пречудову книгу німецького письменника Вільгельма Гюнерманна «Жебрак з Гренади», про Яна Божого. Чи то такий чудовий переклад, чи так прекрасно написано, але дуже цікаво читати! А ще прочитали книгу про ангелів Божих, теж надзвичайно цікава річ, – це твори польських поетів і письменників про ангелів.

Був у нас п. Броніслав Папайчик і шле Вам вітання. Я вже переписала того вірша, що він склав. Вірш, звичайно, не шедевр, але вдало схоплена суть, і в нього їх дуже багато на різні теми, переважно релігійно-політичну. Він дуже побожна людина і стаються чуда, бо після спілкування з ним вже багато безбожників приходять до віри, просять хрещення, сповіді.

Революція пройшла і прийшли вандали.

Владу в руки міцно взяли і довго тримали.

Будувати почали свою перебудову,

Загубивши віру в Бога, надію чудову.

Засідали в кабінетах на своїх нарадах,

Поробили з церков клуби, а з костьолів склади.

Більшість храмів розвалили, інші підірвали.

Борони нас далі, Боже, від тої навали!

Страшний голод на Україні вони учинили,

Людей бідних так багато лягло у могили.

*Заганяли у колгоспи даром працювати,
А хто їм не підкорявся, виганяли з хати.
Священники і люд вірний за Христову віру
Знайшли місце в Казахстані, інші у Сибіру.
Їх багато залишилось в тій землі лежати,
Бо не могли вони, як Юда, Ісуса продати.
На святого Отця в Римі замах учинили
Ті червоні мракобіси, сатанинські сили.
Вони рвуться знов до влади, хочуть керувати,
Кажуть, що вже оновлені і є демократи.
Господь вислухав молитви вірного народу
І дав нам незалежність та церкві свободу.
Тож давайте, брати й сестри, довіримося Богу!
І в міцнім із Ним єднанні знайдем перемогу!
Спішіть люди до Ісуса, Він завжди чекає,
Бо Його любов велика повіки триває!*

Ось такий вірш склав п. Броніслав. Думаю, що можна Вам його для в'язнів в тюрмі прочитати. Цікаво, чи той мусульманин, що став християнином, і Ян Тойб давали знати про себе? Чи нападки продовжуються? Може якось дійдуть до розуму, бо в Бога все можливе.

Дорогий отче, ми завжди ревно молимося за Вас і Вашу душпастирську справу, і не тільки ми, знані Вам. Та п. Емілія постійно волає до Бога за Вас і просить передати найкращі побажання і вітання з нагоди Вашого Дня народження. До речі, їй робили в Києві операцію на очах і вона, дякувати Богу, бачить.

Всі, Галя, п. Тома, Люба вітають і бажають доброї долі від Господа Бога. А ми, дорогий отче, бажаємо, щоби кожне слово, проголошене Вами, проростало в людських душах вірою, надією і любов'ю до Бога! Здоров'я, витримки і ласки Божої

на многая літа! Надіємось, що літа доживемо і побачимо Вас знов, а тепер сподіваємось, що коли приїде Таня, то розкаже нам щось цікаве.

11 грудня 2001 р. Б.

Цілуємо Ваші руки і вітаємо батьків

Слава Ісусу Христу!

25 Дорогий, незабутній отче! Щиро вітаємо з приходом довгоочікуваної весни! Чомусь цьогорічна зима далась взнаки всьому живому, а пташки в морозяні дні жалісно так виводили свої ноти, що то нагадувало плач. Тепер вони зовсім не звертають увагу на той харч, що мама їм сипле. Мені прийшло в голову, що як людям дуже добре, вони веселяться, забуваючи дякувати Богу за все, лиш коли приходить біда, просять: «Боже, допоможи!»

Свята вже закінчились, але в мене склалось враження, що під час свят люди ще гірше дозволяли собі грішити, бо страшно пили і вбивали один одного. Під час свят диявол хотів довести всьому людству, що він могутніший від самого Бога і лише невелика кількість людей протистояли злу!

Хочу Вам розказати про сім'ю Красовських, яким Ви дітей хрестили. Неля буде мамою п'ятий раз, десь у квітні. То після зустрічі з Папою у Львові! Дмитро дуже хороший чоловік і добрий лікар. Він є гуцул з містечка Путила Чернівецької області. В нас є знайома, яка працює на швидкій багато років, то каже, що дуже порядний сім'янин, просто зразковий. З нього сміються його колеги, коли він після зміни йде додому, не лишається з ними на пиятику. Кажуть йому: «Чого ти рвешся до того курника, що там цікавого? Сядь, випий, розвесели душу!» А відповідь в нього така: «Мені з дітьми і жінкою найцікавіше, вони мені світ відкривають, а з горілкою я забуду те, що знав». Прошу зауважити, не з вами, а з горілкою, щоби п'яничок-колег не образити. Мудрий чоловік!

Перед Новим роком в нас була Неля і розповідала про діток різні історії, одну з них я Вам опишу, бо дуже цікаво.

Якось на початку вересня всі діти і Неля були на подвір'ї. Чують, що дорогою йде група хлопчаків, і один з них матюкається. Її малий синок вилітає за ворота, підходить до хлопчаків і голосно проказує: «Не смійте вживати такі погані слова ні перед моєю хатою, ні в себе вдома, ніде! Бо погані слова можуть вам причинити велике зло, Бог може покарати вас і всіх ваших близьких, чули!»

Неля аж завмерла від несподіванки. Взагалі, діти дуже люблять справедливість, правду. Знову вернусь до Дмитра. Його колеги радять йому: «Маєш багато дітей, їдь закордон, зароби якісь гроші для сім'ї!» Дмитро каже до них: «Ось скажіть, скільки конкретно треба вам грошей до повного щастя?» Вони кажуть: «Багато». А він їм на те: «Мені сьогодні потрібна одна гривня на буханець хліба. Я конкретно знаю, що треба, а їхати закордон потреби не бачу». Переконливо?

Ніна з Кам'янки надзвичайно вдячна Вам за пам'ять до її грішної особи, за все, що Ви для неї зробили. Пані Емілія ще не отримала того образочка від Вас, бо лежала з запаленням легенів і дуже слабенька, а мама більше місяця не виходила, бо було слизько. Тому не віднесла їй, але вона дуже вдячна за пам'ять про неї і ревно молиться за Вас. Пані Тома завжди згадує Вас з великою теплотою.

Тепер про Галю. Толя знов працює в університеті. Його вернули після заяви про звільнення. В неділю дзвонив, чергував за Галю. Ви йому снилися, довго згадував свій приїзд до Львова, спілкування з Вами. Враження до кінця життя. Володя вчиться, Дмитрик служить. Бідний Толик сьогодні лежить, бо диски змістилися в хребті, дуже болить.

Закінчую під враженням новин. Що то робиться? Вчора був рік з дня загибелі Ємця, а про це ледь обмовились по

радіо і телебаченню. Яких людей нищать, і як нагло! Коли бандити отямляться? Дорогий отче! Мама нарешті побачила те печиво, яке колись Вам сподобалось. А ще, отче, забула написати, що по всій Італії падав сильний дощ, а в Асизі, коли була спільна молитва, сяяло чудове сонце і то викликало подив вчених. Залишаємось з великою любов'ю і молитвою.

29 січня 2002 р. Б.

Ірина-многогрішна і її бідна мама

Слава Ісусу Христу!

26 Дорогий наш отче Ігоре! І знову грудень, і знов прибуло нам літ. Трохи сумно, трохи дивно, що вже стільки. Коли збігло? Хто скаже? І хочеться ще щось корисне зробити для Божої слави, щоби примножити її. Тому молимо Господа, щоби милостиво подарував Вам силу, міць духу, здоров'я і багато часу та витримки для примноження Божої слави, для душпастирської роботи, бо яка то є радість в небі, коли душа спаслась! Вітаємо Вас, дорогий отче, з Днем народження, многая літа! І чекаємо на зустріч з Вами влітку.

Всі знайомі вітають Вас і бажають ласки Божої. Галя дуже хоче до Вас, але не вийде, бо ще в хаті тепла нема. Щось неправильно під'єднали і всю систему обігрівання треба переробляти, а на дворі мороз! Дуже багато хочеться написати, але очі не дають ні писати, ні дивитись на білий світ. Мама теж вже зле бачить, влітку треба операцію робити. Очі та руки – це надзвичайно важливі органи для виконання роботи, навіть найпростішої, а люди не завжди дякують Богу за таку ласку.

Отче, щиро дякуємо Вам за терпіння і молитву, за жертвенність і доброту. Молимося за Вас, батьків, брата з сім'єю, Танечку і всіх Ваших друзів. А сестру Тетяну прошу обняти від нас. І ще одне: як Ляна в Іспанії? Прошу прийняти копійчку

за навернення душ, бо вже видюще око заступило, прощаємось! Цілуємо Ваші руки і Таніну щічку. З Богом!

10 грудня 2002 р. Б.

Галина, Ірина

Слава Ісусу Христу!

27 Дорогий наш, незабутній отче Ігоре! І знов п'ять років пролетіло, як один рік, і знов співаємо Вашу пісню «Роки за роками минають швиденько». Колись в дитинстві мені здавалось, що життя ніколи не закінчується, а людина старіє і живе якимось аж до моменту, коли кудись відходить. Але коли на моїх очах помер хлопець (мені було 4 роки), то я усвідомила, що є смерть, і це реально! А дідусь мені тоді дуже гарно пояснив, що від вчинків людини залежить, чи вона піде і не повернеться, чи повернеться до вічного дому, до Бога. І я тепер пам'ятаю Ваші слова: «Жиймо так, щоб разом бути в небі!»

І знов вітаємо Вас, і подумки бажаючи від всього серця ласки Божої, цілуємо Ваші руки і бачимо Ваші втомлені очі та сумну посмішку. Скільки треба священнику любові до ближнього, аби витримати сповіді, нарікання, підбадьорити, підняти дух! Нехай Матінка Божа закриває Вас від цього божевільного світу своїм плащем! Бо витримати це все дуже важко!

Прошу молитись за священника Алоїза, бо з ним біда. Він впав з великої висоти. Такі жажливі речі діються у світі, але Бог терпить нас, грішних. Люди, здається, по вуха загрузли у грязюці гріха. Папа Пій XII з цього приводу висловив наступну думку: «Гріхом наших часів є почуття безгріховності».

Я маю до Вас велике прохання: коли будете писати до Ляни, прошу передати цю листівку разом зі своїм листом, дуже дякую за це. Не знаю чому, але не можу додзвонитись

до незрячого Анатолія Климишина. Він з радістю ходив до Вас на Службу Божу. Буду ще пробувати, може додзвонюсь.

Дорогий отче, всім не вийде писати лист, а я за всіх драпаю цього малесенького листа і від всіх шлю найкращі побажання! Будьте потні! Цілуємо Ваші мужні руки.

16 грудня 2002 р.Б.

Завжди Ваші – Галина, Ірина

Слава Ісусу Христу!

28 Дорогий отче Ігорю! Дочекалися весни і сьогодні буде спільна Хресна Дорога, без московських батюшок, а через тиждень вже маємо Квітну Неділю. І коли наші православні стануть християнами? – Екуменісти. Дуже наші священники мають проблему з одним безбожником. Посилаю Вам маленьку жертву від п. Емілії, тої, що не мала гарної спіднички для зустрічі з Вами, п. Франі, її подруги і від нас недостойних.

Я декілька разів дзвонила до Вас, нікого не було, чекаємо влітку, тішимося надією зустрічі. Ми дякуємо за все, отче дорогий, і просимо про молитву. Вам всі зичать ласки Божої і здоров'я, Тані, Левкові і всім цьом-цьом. Ірина Грицак дуже сподобалась нам: і розумна, і личком гарна. Прошу вітати від нас. Цілуємо Ваші руки.

6 квітня 2003 р. Б.

Галина, Ірина, недостойні

Слава Ісусу Христу!

29 Наша дорога людино, отче Ігоре! Як ми раді, що знов за посередництвом листа можемо трішки поспілкуватись! Якщо чуємо щось цікаве чи радісне, а чи сумне, зараз хочемо ділитись з Вами почутим, але Ви так далеко! Одначе, відстань не заважає пам'ятати про Вас. Дякуємо Богу, що вибрав Вас на місіонера до нашого міста, що ми знаємо

Вас! За п'ять років Ви залишили у Камінці два храми і тисячі людських душ. Тому Вас і посадили до тюрми...

Отче, знаємо, що шмат здоров'я пішов на ту серйозну справу, але всіх друзів просили молитви. Коли Ви подзвонили та сповістили, що клієнт висповідався, ми так дякували Господу Богу, хоч і не знали всіх подробиць. Милість Його безмежна.

Ми кожного дня зазнаємо ласку та опіку Божу, це чудо діється кожного дня! Мені шкода, що я втрачаю зір і на це око, а могла би дуже багато свідчень записувати у щоденник. Зрештою, я людям розповідаю, але сприймають це як байку, а часом, як мої фантазії, з недовір'ям. Колись священник, виступаючи по радіо з Варшави сказав, що Мати Тереза прагнула бути олівцем в руках Божих, і щоби Господь писав цим олівцем все те, що Він хоче і скільки хоче. Я теж прагну такої ласки.

Теж дуже цікава була реколекція по радіо з Варшави, за професора, філософа. Він захворів і після складної операції не хотів примиритись з Богом. Але з кожним днем йому ставало все гірше, і він ставав ще більшим богохульником. У Польщі, в кожній палаті, навіть за тих часів, на стіні висіло Розп'яття, і той помираючий професор дуже злився, бачачи його вдень і вночі. Настав повний місяць і місячне світло детально освітлювало розп'ятого Ісуса. Помираючий лежав і лютував, зневажаючи Бога.

На третю ніч почав приглядатись до Розп'яття і раптом виникла думка: А за що Його? Якщо Його нема, то чому ця казка триває вже майже дві тисячі років? І хто автор такої жадливої казки? Пройшло ще пару ночей і цей помираючий професор відчув велику жалість до Того, що на хресті. Якесь почуття великої провини, бажання пригорнутись до Нього, але встати не зміг. Покликав чергову, вона – священника,

висповідався вперше в житті і запричастився. Священник зняв розп'яття зі стіни, професор обняв хрест, притулив до себе слабкими руками і прошепотів: «Ти помер за мене, а я дякую, що помираю з Тобою». Через пару годин Його не стало. Ось такі історії і ще багато цікавого чула, але вже око не годне бачити, а рука не пише.

Дорогий отче, всі родичі гарбузові передають Вам найкращі, найдобріші побажання. Ми просимо не відписувати нам, а надіслати маленьку листівочку Валі. Вона потребує від Вас хоч слова! Цілуємо Ваші дорогі, працьовиті руки і молимося за Вас та просимо молитви.

15 квітня 2003 р. Б.

Завжди з Вами – Галина, Ірина

Слава Ісусу Христу!

30 Сто літ хай живе нам! На фото вид з нашого дому! Ми щиро вітаємо нашого великого, дорогого друга отця Ігоря з 45-річчям з Дня народження! Господь Бог прислав Вас до нас, як друга, помічника, рятівника у скрутну хвилину! Ми молимо Господа, щоби вділяв Вам зі скарбниці Свого милосердя ще багато сил, наснаги нести світло віри і любові слова Божого до людських сердець, надію на вічну радість! Здоров'я, бадьорості, міцї духа на довгі роки зичимо Вам! Камінець і «камінчики» пам'ятають і люблять Вас!

16 грудня 2003 р.Б.

Галина, Ірина, Толик і Галя Левковські

Слава Ісусу Христу!

31 Дорогий отче Ігорю! Сьогодні вранці, як завжди, прийшов наш священник і сказав, що упокоївся Владика Павло Василик і завтра отець їде в Коломию на похорон. Ви теж, певне, будете там? Сумно, що прекрасні люди, вже відслуживши Господу Богу на цьому світі, залишають нас,

переходячи у вічне служіння Всевишньому. Але те є радісно, що вони там на горі будуть за нас молитись!

Дякуємо Вам, Марічці, Анатолію Занюку за допомогу, бо ми тепер живемо у Старому городі, біля катедри. Нам дуже сумно і до цих пір тисне в горлі, що Ви влітку приходили попрощатись перед від'їздом, а мама в цей час була в костелі на Службі Божій. Коли Ви були в нас, то не звернули увагу на те, що другий ключ є в Галинки. Якби подзвонили їй, вона відразу прибігла б і відчинила двері. А так – будемо печалитись, як Бог дасть, до наступної зустрічі.

Отче, ми Вам не пишемо, бо маю дуже берегти це єдине око, яке ще гірше бачить. А мама, то вже навіть великі літери не може прочитати, бо заступає, ось така ситуація. Щось шити, писати, читати надзвичайно важко, а далі – що Бог дасть! Взагалі, здоров'я не лише в людей нема, але й в природі велика біда, все гине. Дуже багато рослин вже загинуло безповоротно. Ви це, напевне, помітили. Коли природа гине, особливо сумно, бо її голосу людина не чує, як і не хоче чути голосу Божого.

Що у Вас чути, як Ви, батьки, брат Олег з сім'єю? Я думаю, що Ви з Танею будете на річницю її батька. Мені й мамі також дуже хочеться бачити Вас і Таню, і при зустрічі поговорити про все, що нас цікавить. Але коли це буде, а тут вже треба і терпцю нема. Кожен день несе події, новини, має бути спілкування, обмін думок, а телефон буде через рік-два. Правда, до нас приходять добрі люди, з якими Ви нас познайомили.

Цього року я бачила весну, літо, осінь. Вперше за багато років бачу сонце, місяць, зірки, хоч і через окуляри. А головне, бачу мою дорогу катедру, приймаю день в день Святе Причастя. Чую дзвони, мамі пару хвилин ходи, навіть в похмурий день в хаті видно, і ми щасливі! Решту недоробок

якось переживемо при Божій допомозі. Завжди молимося за всіх Вас: батьків, Олега з сім'єю, друзів (кого знаємо на ім'я), за сестру Тетяну і Танечку-Гапусю. Колись надрапаю до Тані. Обнімаємо і цілуємо.

12 грудня 2004 р. Б.

*Завжди з вдячністю
і любов'ю – Галина, Ірина*

Слава Ісусу Христу!

32 Дорогий наш отче! Навіть не знаю, якими словами просити прощення за мовчанку, але з писанням то ціла проблема, навіть на Різдвяні свята не мала сили написати. Нема дня, щоб ми у розмові не згадували Вас, а в молитвах декілька разів на день Вас, рідних Ваших, друзів і Таню з її мамою Лідою і братом Віталіком. А писати рука і зір не дають. Ось і не пишемо нікому, а колись так багато писали, але то було колись.

Дуже вдячні за чудовий журнал та іконочку св. Ірини, можна сказати, що ніц про неї не знаємо. А журнал редагує син нашої приятельки Стефи зі Стрия, Володя Чупрін. Він золота дитина. Має брата німого, але дуже розумного хлопчину, який вивчився на облицювальника, працює і прислуговує в церкві, а мама їхня працює при церкві у бібліотеці. Чоловік її помер, коли діти були ще малі, а вона жила в нас на квартирі. Після смерті чоловіка її мама допомогла обміняти квартиру на Стрий, а самі вони з Болехова. З цією Стефою ставались різні чуда, а хто не вірить в Бога, каже, що то звичайний збіг обставин, але ми собі знаємо, що то Боже втручання.

Отче, дорогий, ми знаємо, що Ви людина добре вихована і дасте нам відповідь на цей лист. Цікавлюсь своїми підопічними з в'язниці, з дому – батьки, рідні, бабця, брат Олег з сім'єю, Тарас Грицак з Іриною, Людочка Задерей, всі Ваші

друзі, а головне Таня і сестра Тетяна. Чи вона часом дасться чути? За всіх молюсь кожного дня, всіх вас люблю!

Наша маленька Таня розказувала напевне Вам, що ми подорожували до Польщі. Враження в нас невимовні і незабутні. Золота осінь, природа пречудова, повітря легке, надзвичайно гарне відношення до всіх, особливо до інвалідів. Дуже добрий директор санаторію, священник і вся команда! Жили всі дружно: українці, білоруси, німці і поляки. Кожен день зранку в каплиці Служба Божа, всі молились, співали, атмосфера Божої ласки і любові. Єдине, що затьмарило подорож, це падіння мами і сильна травма бедра. Вже 4 місяці мама не виходить з хати, ноги непевні, зір поганий. Священник заборонив до весни виходити з дому, щоби уникнути нової біди, а ноги її відчутно болять. Словом, дві каліки в хаті, але дяка Богу, ще при своїм розумі.

До нас часом приходять п. Ганя Святоха – чудо-людина! Вона зовнішньо змінилась, дуже змарніла після всіх випробувань. Часом забігає Марічка, має багато переживань за батька і брата Степана з Бучача, та й за чоловіка Михайла Коцюбанського теж. Деколи зайде Валя, світла душа. Галя забігає зрідка, в неї зараз перебуває мама. Дуже важко Галі тепер.

Приходила до нас Валентина Полукетова-Щербатюк, яка дуже гарно співає свої пречудові подільські пісні. Також була в нас Оксана Федюк – рідкісна людина з золотим серцем. Дякуємо Вам за добрих людей.

Лютий 2006 р. Б.

З молитвою за Вас – Галина, Ірина.

Слава Ісусу Христу!

33 Дорогий отче! Висилаємо адресу батьків отця Христофора Кранчака. Пробачте, що так довго, але то моя вина. З рукою справжня катастрофа, ніж ледве тримаю, пальці не

можу вирівняти і не пишу новий лист, а дописую зимовий. Кончина наступає одного разу, а ми чекаємо її все життя: страх очікування більше лякає, ніж сама смерть. Сумно нам через все те, що робиться у світі, і те, як Бог терпить від нас і через нас. Ми щасливі, що бачили Вас і чули стільки цікавого! Може ще вдасться побути з Вами влітку? Стільки хочемо сказати, спитати, а Ви, як той промінь сонячний, засвітив і зник. Цілуємо руки і рясних Вам усім Божих благословень!

21 червня 2006 р. Б.

З любов'ю до Вас – Галина, Ірина.

Слава Ісусу Христу!

34 Дорогий отче Ігоре! Зібрались написати Вам пару рядочків листа і передати. Дуже тішимося, що св. Апостол Юда Тадей поміг нам провести телефон. Я твердо вірю, що то його втручання вирішило нашу проблему. Кожен день дякую йому і прошу про ласки для інших, коли є безнадійна справа, а найгірше з п'яницями і невірними. За них серце обливається кров'ю, пропадають люди, пропадають. Тяжко переживаємо дії нового уряду. Бандюги влаштували терор на сході України і помалу добираються до нас. Але нехай все вийде на славу Божу, тільки шкода, що народ зневірився.

Нас дуже засмутили новини, що стосуються Ваших батьків. Нам про все розказала п. Таня Полева. Ми молимося про те, щоби милостивий Господь Бог відмінив людські присуди. Ви мені нагадуєте благословенного Іова. Вже матуся Ваша, п. Ірина, не зможе працювати на городі, а це її буде гнітити, але заганяти себе теж не є добре. Хто ж тепер буде обробляти землю? Батькові теж вже важко, роки беруть своє, а так ще зовсім недавно вони приїжджали до Камінця, коли Ви були тут з нами. Як час збігає!

В нас все по-старому: зранку молитва, Святе Причастя, бо мама йде до костелу. Потім якісь роботи, хтось прийде, аби

день до вечора, кілька вервочок на ніч і часом сон, часом роздуми. Чомусь всім дуже бракує сил, нам теж, бо хвороби докучають. Але треба якось зміцнювати свій дух через молитву.

Галя бере в Полевих книги «Богочоловік» – 12 томів, які Ви купили для камінчан, і читає нам вголос. Неймовірно враження! Мені здається, що я там з ними перебуваю, слухаю науку нашого Спасителя, і так мені добре там, серед них!

Дорогий отче! Передаємо Вам цю маленьку лепту і просимо прийняти її від нас на славу Божу. Нам хочеться знати все про Вас, Таню і всіх близьких серцю людей. Чекаємо літа і Вашого приїзду, може вдасться трохи поспілкуватись. Дуже за Вами скучаємо, за Танею. Молимося за Вас, цілуємо і будьте з Богом!

22 березня 2007 р. Б.

Завжди з Вами – Галина, Ірина.

* * *

За вікном якось так весняно, пташечки радіють. Мені здається, що розумію їхню мову і думаю собі, що вони, творіння Боже, як і ми, завжди вдячні Творцеві за все, на відміну від нас, людей. Пташки сповіщають: «Вже скоро, ще трошки потерпіть і все забуває, заспіває Осанна нашому Сотворителю! Люди, не падайте духом, вгору серця! Бог добрий, вірте Йому і дякуйте за дароване життя!»

МОЛИТВА ПРОТИ УСЯКОГО ЗЛА

Духу Господній, Духу Божий, Отче, Сину і Святий Духу – Тройце Пресвята, Непорочна Діво Маріє, Ангели, Архангели і Святі з неба, зійдіть в Україну. Господи, утверди наш народ і переміни, наповни його Собою і послуговайся ним. Віддали з України всі сили зла і знищи їх. Вчини Україну здоровою і здатною творити добро.

Прожени з України чари, відьмування, чорну магію, чорні служби, зачаровані предмети, замовляння, прокляття, вроки, напади злого духа, диявольські опанування, диявольське напастування, усяке зло, війну, гріх, заздрість, лицемірство, фізичну, психічну, моральну, духовну і всяку хворобу, спричинену дияволом. Спали ці всі види зла у вогні пекельному, щоб уже ніколи більше не діткнули Україну, ані жодного іншого створіння на цьому світі.

Силою Всемогутнього Бога, в ім'я Ісуса Христа Спасителя, через заступництво Непорочної Діви Марії, накажи, Господи, усім нечистим духам, усім духам, які непокоять Україну, щоб покинули її негайно і назавжди, та щоб пішли до вічного пекла, зв'язані святим Михаїлом-Архангелом, святим Гавриїлом, святим Рафаїлом, нашими Ангелами Хоронителями, розчавлені п'ятою Пресвятої Непорочної Діви Марії. Амінь.

Хто любить Україну, хто любить свій народ,
Тому Бог допомагає у час терпіння і скорот.
Ти не втрачай надії, хоч серце вгорі ние.
Це ж не в останнє сонечко заходить –
По злій годині ясний день приходить.
Сумувати негоже – щастя знов прийти може.
Гей, ще настане сонячна днина,
І хто вірить твердо в Бога – той не загине!
Христос Воскрес! Воскресне Україна!

Листи від доброї людини

Упорядник о. Ігор Цар

Набір: *Віра Козак, Олесь Герасим*
Коректор: *Іванна Біла*
Макет: *Ростислав Рибчанський*

Підписано до друку 20.05.2022. Формат 60х84/16;
Папір офсетний. Гарнітура *Times*. Обл.-вид. арк. 2,12.
Ум. друк.арк. 2,9. Умов. фарбовідб. 3,3.

Друк ТЗОВ “Дизайн-студія “Папуга”
м. Львів. вул. Городоцька, 288 (територія “Ілта Пежо”)
тел. 067 370 34 03, (032) 240 18 50
Свідоцтво видавничої справи ЛВ №15 від 21.11.2001 р.